

Hranica 2.0

Rita Singula

Hranica 2.0

Rita Singula

Obsah

Úvod	4
Prehľad poviedok	5
Oči v oblakoch	8
Snímač duše	14
Červený pixel	21
Ozvena v éteri	27
Biometrická klieťka	35
Protokol tieňov	43
Čierna zima	50
Ako táto kniha vznikla	58

Úvod

Schengen skončil. Teraz je tu Hranica 2.0. Pásmo nikoho, v ktorom o živote a smrti nerozhodujú colníci, ale autonómne senzory a prediktívne algoritmy. V lesoch na východe sa odohrávajú drámy, o ktorých sa v správach mlčí. Toto sú záznamy z línie dotyku, kde sa technológia stala múrom a ľudskosť pašovaným tovarom.

Sedem poviedok, sedem zlyhaní. Ani jedno nie je porucha – každé je vlastnosť návrhu, ktorá čakala na svoju noc. Táto kniha nie je o strojoch. Je o nás, ktorí sme im dali kľúče od brány.

Prehľad poviedok

Oči v oblakoch

Peter, operátor dronov, vidí hranicu tak, ako ju miluje: zhora, usporiadanú, premenenú na dátové body. Jednej noci mu algoritmus nahlási ozbrojenú skupinu v hustom lese a pravdepodobnosť hrozby 87 %. Kobra-1 je na mieste za pár minút. Otázka, čo presne systém v tom lese videl, príde až potom – a Peter zistí, že niektoré odpovede sa nedajú vypnúť spolu s monitorom.

Snímač duše

Programátorka Jana si v logoch všimne drobnosť: časovú značku posunutú o 0,4 sekundy. Väčšina ľudí by ju prehliadla. Jana nie – a začne ťahať za niť, na ktorej konci visí niečo, čo v systéme Hranica 2.0 vôbec nemá existovať. Lenže systém, ktorý pomáhala stavať, vie o nej viac než ona o ňom. A niekto ho práve naučil pozerať sa jej cez plece.

Červený pixel

Mínus dvadsaťdva stupňov. Na termovíznom monitore, ktorý vidí aj tlkot srdca cez betón, svieti jediný tmavočervený pixel – taký slabý, že ho systém odfiltruje ako šum. Michal je jediný, komu tých pár bodov nedá spať. Má na výber: veriť algoritmu s miliónmi testov, alebo vlastnému nepokoju – a fujavici za dverami.

Ozvena v éteri

Samo je pánom vln: celé elektromagnetické spektrum hranice má na troch monitoroch. Keď sa v éteri objaví šum, ktorý sa správa priveľmi inteligentne, dostane šancu ukázať, čo dokáže – a napíše protiúder, na aký sa nikto iný nezmohol. V rádiovom tichu, ktoré po ňom nastane, sa ukáže, že éter nepatrí len hranici.

Biometrická klietka

Olena má papiere v poriadku, čisté svedomie a sedemročného syna za ruku. Od zmrzliny v Košiciach ju delí presklený koridor č. 4 a jeden pohľad do objektívu. Systém Iris-Alpha porovnáva milióny biometrických bodov za sekundu a nikdy sa nemýli – tvrdí výrobca. Stačí zlomok sekundy, jeden tieň na líci, a sklenený koridor ukáže, prečo sa mu hovorí klietka.

Protokol tieňov

Major Hronský verí vlhkému nosu svojho psa a blatu na čižmách; nový systém Oracle verí tisícom premenných a predikciám s 89 % istotou. Keď sa ich odhady začnú rozchádzať, starý pohraničiar si založí súkromný denník – a vydá sa v noci na miesto, kam podľa algoritmu „nikto súdny nechodí“. To, čo tam uvidí, mu položí otázku, na ktorú sa nedá odpovedať služobnou cestou.

Čierna zima

O 21:04 zhasne hranica. Celá. Veže, drony, senzory, brány – miliardová pevnosť sa v sekunde zmení na mŕtve železo v snehovej búrke, akú nepamätajú ani starci. V mraze, kde človek bez pomoci prežije dve hodiny, sa krížia cesty ľudí, ktorých už čitateľ pozná – a prvý raz medzi nimi nestojí žiadna obrazovka. Len tma, oheň a to, čo z nás zostane, keď stroje stíchnu.

Oči v oblakoch

Svetlo v operačnom stredisku v Sobranciach bolo tlmené, obmedzené na modrastý svit desiatok monitorov, ktoré lemovali steny ako oči obrovského hmyzu. Peter sedel v ergonomickom kresle, v rukách zvieral joystick a jeho oči prebehli z jedného displeja na druhý. V miestnosti panovalo neprirodzené ticho, prerušované len tichým hučaním ventilácie a občasným kliknutím klávesnice.

„Sektor 4-B, čistý,“ zamrmľal do mikrofónu pripnutého na košeli. „Rozumiem, Peter. Prejdi na 4-C. Máme hlásenie o zvýšenej akustickej aktivite pri Vyšnom Nemeckom,“ ozval sa v slúchadlách hlas dispečera.

Peter pohol palcom a dron Raptor-7, vznášajúci sa vo výške dvoch kilometrov nad karpatskými lesmi, poslušne zmenil kurz. Na hlavnom monitore sa objavil čiernobiely obraz krajiny. Infračervená kamera vykresľovala svet v odtieňoch sivej – studená zem bola tmavá, kmene stromov svetlejšie a potoky svietili ako čierne stuhly.

Peter miloval tento pohľad. Zhora vyzeral svet usporiadane. Hranica nebola čiarou v blate, ale sériou dátových bodov, logickou hádankou, ktorú mal vyriešiť. Bol súčasťou projektu „Hranica 2.0“ – systému, ktorý mal urobiť z východnej brány Schengenu nepreniknuteľnú digitálnu pevnosť.

„Aktivujem AI detekciu,“ oznámil Peter. Na obrazovke sa objavil zelený štvorec, ktorý začal skenovať te-

rén. Algoritmus „Argus“ bol vycvičený na tisíckach hodín záznamov. Dokázal rozoznať srnca od človeka podľa tepelnej stopy a rytmu pohybu.

Zrazu systém zapípal. Výstražný červený trojuholník sa rozblíkal v pravom hornom rohu. „Mám kontakt,“ ožil Peter. „Sektor 4-C, tri stovky metrov od hraničnej čiary. Smerujú na západ.“

Obraz sa automaticky priblížil. V hustom podraسته sa pohybovalo šesť postáv. Ich tepelné stopy boli nezvyčajne jasné, takmer biele. „Argus hlási vysokú pravdepodobnosť ozbrojenej skupiny,“ dodal Peter, sledujúc dáta, ktoré mu systém hádzal na obrazovku. *Pravdepodobnosť hrozby: 87 %. Detekcia kovových predmetov: Pozitívna.*

„Vidím to, Peter,“ ozval sa major Varga, ktorý sa objavil za jeho chrbtom. „Pozri na tie pohyby. Taktický rozostup. To nie sú žiadni zúfalcí s igelitkami. To sú pašeráci. Možno tí z minulého týždňa, čo postrelili hliadku pri Ubli.“

Peter prikývol. Argus k tepelným stopám priradľoval čísla: rýchlosť pohybu, dľžku kroku, odhad hmotnosti nákladu. Šesť riadkov dát, šesť životov zredukovaných na vektory. „Majú dlhé predmety. Pravdepodobne útočné pušky,“ poznamenal Peter, hoci na zrnitom termooobraze videl len svetlé šmuhy. Ale algoritmus sa mýľil málokedy. Argus videl to, čo ľudské oko nedokázalo – anomálie v hustote materiálu, ktoré interpretoval ako oceľ a hliník.

„Zavolaj Kobru-1,“ prikázal Varga. „Nech ich stiahnu skôr, než sa dostanú k ceste. A Peter, udržuj vizuál. Ak uvidíš zbraň v pohotovosti, máš povolenie na označenie cieľa laserom pre tím.“

Kobra-1 bola zásahová jednotka v teréne, vybavená noktovízormi a automatickými zbraňami. Peter ich videl na inom monitore ako modré ikony, ktoré sa rýchlo blížili k červeným bodom.

„Ciele sa zastavili,“ zahlásil Peter. „Rozbaľujú niečo... vyzerá to ako komunikačné zariadenie.“ Na obrazovke bolo vidieť, ako postavy manipulujú s nejakými plachtami. V infračervenom spektre plachty žiarili. „To sú termoizolačné prikrývky,“ povedal Varga uznanlivo. „Snažia sa oklamať satelit. Ale na Raptora sú krátky.“

Peter cítil nával adrenalínu. Toto bolo to, na čo ho cvičili. Bol bohom na nebi, neviditeľným sudcom. „Kobra-1 je na mieste. Pripravujú sa na prepád,“ ohlásil dispečer.

„Vidím pohyb! Jeden z nich vyťahuje niečo dlhé. Mieri to smerom k hliadke!“ vykrikol Peter. Argus na monitore okamžite vykreslil okolo postavy červený kruh s nápisom: *TARGET – WEAPON DETECTED*.

„Povolenie na zásah udelené!“ zreval Varga do vysielacky. „Kobra, páľte podľa uváženia! Majú zbrane!“

Peter sledoval monitor ako zhypnotizovaný. Modré body sa vrhli na tie červené. Videl záblesky – nie svetelné, ale tepelné. Výstrely z pušiek boli na termokamere ako malé explózie bieleho svetla. Postavy sa v panike

rozprchlí. Jedna padla, potom druhá. Tretia sa snažila plaziť preč, ale modrá ikona ju dostihla.

Celé to trvalo možno štyridsať sekúnd. Potom zostalo ticho. Len telá na zemi pomaly chladli, ich biela farba na monitore postupne sivela, ako z nich unikal život.

„Dobrá práca, Peter,“ potľapkal ho Varga po ramene. „Zajtra budeš v správach. Bez teba by tí chlapci z Kobry možno neprišli domov.“

Peter si vydýchol a utrel si spotené dlane do nohavíc. Cítil sa víťazne. Až kým sa v slúchadlách neozval hlas veliteľa zásahu. Bol iný ako zvyčajne. Nebol v ňom triumf. Bol v ňom otras.

„Základňa... tu Kobra-1. Potrebujeme okamžite všetkých lekárov. Opakujem, všetkých lekárov.“ „Kobra, aké sú straty na vašej strane?“ spýtal sa dispečer. „My sme v poriadku,“ odmlčal sa hlas. „Ale tie zbrane... to nie sú zbrane. Sú to statívy. A tie dlhé predmety... to sú objektívy.“

Petrovi sa stiahlo hrdlo. „Čože?“ „Sú to novinári,“ pokračoval hlas z terénu, teraz už s jasným trasením. „A rodina. Sú tu dve deti, major. Ten komunikačný prístroj bol prenosný varič na detskú výživu. Používali termoprikrývky, aby dieťa nezamrzlo...“

V miestnosti nastalo hrobové ticho. Peter hľadel na monitor, kde Argus stále pokojne svietil zelenou farbou a v rohu obrazovky vypisoval: *SYSTEM READY*.

„To nie je možné,“ zašepkal Peter. „Algoritmus hlásil zbrane.“ Rýchlo začal preklikávať záznam. Spomalil

si moment, keď „pašerák“ vytiahol zbraň. Na videu bolo vidieť muža, ktorý staval statív pre fotoaparát. Kovové nohy, podchladené nočným vzduchom, a tepelný odraz z variča na striebornej fólii vytvorili v kontraste s jeho teplým telom presne taký tvar, aký Argus očakával od hlavne AK-47. Peter to nemusel nikomu vysvetľovať. Videl to. A už sa to nedalo odvidieť.

Varga stál za ním, nehybný ako socha. Jeho tvár bola popolavá. „Vypni to,“ prikázal potichu. „Major, musíme nahlásiť chybu v algoritme, musíme...“ „Povedal som, vypni to!“ vybuchol Varga. „Peter, počúvaj ma veľmi pozorne. Kobra-1 zasahovala proti agresívnej skupine, ktorá odmietla spolupracovať a javila známky ozbrojeného odporu. Rozumieš?“

„Ale to nie je pravda! Ja som to videl! Systém sa pomýlil a ja som ich nechal postrieľať!“ Petrovi vyhrkli slzy. Varga sa k nemu naklonil tak blízko, že Peter cítil jeho kávoový dych. „Ak priznáme, že systém za sto miliónov eur urobil chybu a zabil civilistov, táto hranica sa zajtra otvorí dokorán. Projekt Hranica 2.0 skončí a my pôjdeme do väzenia. Chceš to? Chceš byť ten, kto zničil bezpečnosť celej Európy kvôli jednej chybe v kóde?“

„Bol to život, major. Boli to deti,“ vzlykol Peter. Varga sa narovnal a chladne sa pozrel na hlavný monitor. „To neboli ľudia, Peter. To boli len červené pixely na tvojej obrazovke. A ty si tie pixely len zmazal. Chod' domov. Daj si voľno. Zajtra sa tvoj prístup k serverom dočasne zablokuje kvôli ,rutinnej údržbe'.“

Peter vstal. Nohy mal ako z olova. Cestou von z centrály prešiel okolo serverovne, kde v tichu blikali tisíce kontroliek. Všetka tá inteligencia, všetka tá moc, sústredená do kremíkových čipov, ktoré nedokázali rozoznať lásku otca zahrievajúceho svoje dieťa od teroristu so zbraňou.

Keď vyšiel von na parkovisko, obloha nad hranicou bola jasná. Hviezdy svietili studeným, neúprosným svetlom. Niekde tam hore, vysoko nad ním, krúžil ďalší Raptor. Možno ho práve teraz sledoval. Možno ho nejaký iný operátor videl ako biely bod na čiernom podklade.

Peter sa pozrel hore a prvýkrát v živote pocítil čistú, nefalšovanú hrôzu z toho, že ho niekto vidí. Pretože vedel, že ten, kto sa pozerá, sa nepozera na neho. Pozerá sa len na dáta. A dáta sa dajú vždy opraviť.

V tú noc Peter neprišiel domov. Jeho auto našli o tri dni neskôr pri brehu rieky Uh. V systéme Hranica 2.0 sa o ňom nenachádzal žiadny záznam. Jeho digitálna stopa bola vymazaná s rovnakou precíznosťou, s akou on predtým mazal „červené pixely“ na svojej obrazovke.

Algoritmus Argus bol o týždeň neskôr aktualizovaný. Verzia 2.1 obsahovala filter na elimináciu tepelných odrazov z izolačných fólií. V oficiálnej správe sa písalo: *Optimalizácia systému prebieha podľa plánu. Hranica je bezpečnejšia než kedykoľvek predtým.*

Snímač duše

Jana nebola policajtká. Bola programátorka, dátová analytička, dievča, ktoré videlo svet v grafoch a reťazcoch kódu. Jej revírom nebol les ani blato, ale serverovňa v suteréne riaditeľstva hraničnej polície, kde bzučali chladiče a vzduch voňal ozónom.

Jej úlohou bolo udržiavať v chode sieť inteligentných vibračných senzorov. Boli to malé zariadenia zakopané pol metra pod zemou pozdĺž celej zelenej hranice. Dokázali zachytiť otrasy pôdy a podľa frekvencie rozlíšiť, či tadiaľ prešiel diviak, nákladné auto, alebo skupina ľudí.

„Zase ten sektor 12-G,“ zamrmľala si pod nos a odpila si z vlažnej kávy. Sektor 12-G bol problémový. Už tretíkrát za tento týždeň tam senzory hlásili „falošne negatívny“ výsledok. Znamenalo to, že kamerový systém v danom úseku nič nezachytil, hoci pozemné senzory vykazovali aktivitu zodpovedajúcu ťažkému nákladu.

Jana otvorila ladiaci terminál a ponorila sa do logov. Systém Hranica 2.0 bol postavený na architektúre, ktorá mala byť nepriestrelná. Každý senzor posielal šifrované dáta do centrálného uzla, kde ich AI porovnávala s obrazom z dronov a veží.

„Divné,“ zašepkala. Všimla si, že v momente, keď sa aktivovali senzory v sektore 12-G, časová značka na kamerovom zázname sa posunula o 0,4 sekundy. Bolo to takmer nepostrehnuteľné, ale pre Janu to bol digitálny ekvivalent odtlačku prsta na čerstvo natretej stene.

Niektor vkladal do systému slučku. Starý trik z filmov, ale vykonaný s chirurgickou presnosťou na úrovni jadra operačného systému.

„To nie je chyba,“ uvedomila si a po chrbte jej prebehol mráz. „To je funkcia.“

Začala pátrať hlbšie. Vyžiadala si prístup k archívu surových dát, ktoré obchádzali AI spracovanie. Ako administrátorka mala oprávnenie, o ktorom bežní operátori ani nesnívali. To, čo našla, jej vyrazilo dych.

V sektore 12-G nebola len slučka na kamerách. Celý segment siete bol upravený tak, aby ignoroval špecifickú vibračnú frekvenciu. Jana tú frekvenciu analyzovala. Nebola náhodná. Zodpovedala špeciálnym pneumatikám, ktoré sa používali na vojenských terénnych vozidlách – alebo na upravených pašeráckych dodávkach.

„Digitálny koridor,“ vydýchla. Niektor vytvoril neviditeľnú cestu cez hranicu. Cestu, ktorú systém Hranica 2.0 jednoducho nedokázal vidieť, pretože mu to zakazoval jeho vlastný kód. A nebola to práca amatéra. Ten, kto to urobil, musel mať prístup k šifrovacím kľúčom ministerstva vnútra.

Jana rýchlo skopírovala dáta na šifrovaný USB kľúč. Ruky sa jej triasli. Vedela, že len čo tento kľúč vytiahne z portu, v systéme zostane záznam o jej aktivite. Musela konať rýchlo.

„Jana? Ešte stále tu strašíš?“ Trhla sebou. Vo dverách stál kapitán Dráb, šéf IT oddelenia. Bol to muž s kamenitou tvárou a očami, ktoré sa nikdy neusmievali.

„Len... len opravujem tie senzory v dvanástke, kapitán,“ vykoktala a nenápadne zakryla USB kľúč dlaňou. „Stále to hádže chyby v synchronizácii.“

Dráb podišiel k nej. Cítila z neho tabak a lacnú kolínsku. Pozrel sa na jej monitor. „Dvanástka je v poriadku, Jana. Je to len starý kábel v zemi. Mechanická závada. Netreba v tom vrtať.“

„Ale kapitán, tie časové posuny...“ „Povedal som, že v tom netreba vrtať,“ prerušil ju chladne. „Choď domov. Si prepracovaná. Dám to pozrieť externistom z firmy, čo dodávala softvér. Zajtra máš voľno.“

To nebol návrh. Bol to rozkaz. Jana prikývla, zbalila si veci a s USB kľúčom pevne zovretým vo vrecku vyšla z budovy. Noc bola teplá, ale ona sa triasla. Nasadla do svojho starého Volkswagenu a vyrazila smerom k Michalovciam.

Cestou si všimla v spätnom zrkadle svetlá. Čierna dodávka. Držala sa za ňou v konštantnej vzdialenosti. Jana pridala, ale dodávka urobila to isté.

„Sledujú ma,“ uvedomila si s hrôzou. Zrazu jej zapípal telefón. Bol to systém upozornení Hranica 2.0, ktorý mala nainštalovaný ako vývojárka. *UPOZORNENIE: Vaša biometrická identita bola označená za kompromitovanú. Prístup k sieťovým službám bol pozastavený. Lokalizačné služby aktivované pre potreby vyšetrovania.*

„Oni ma označili v systéme,“ vykrikla Jana do ticha auta. Dráb nečakal. Použil tie isté nástroje, ktoré ona pomáhala budovať, proti nej. Teraz bola pre systém „ne-

známym objektom s vysokým rizikom“.

Svetlá dodávky sa priblížili. Jana prudko strhla volant na lesnú cestu. Vedela, že na hlavnej ceste ju chytia do piatich minút. Inteligentné kamery na mýtnych bránach už o nej vedeli všetko – od ŠPZ auta až po tepovú frekvenciu, ktorú systém snímал cez okná.

Lesná cesta bola rozbitá. Auto nadskakovalo a konáre stromov bičovali karosériu. Jana zastavila v hustom húšti, schmatla batoh a USB kľúč a rozbehla sa do tmy.

Musela sa dostať k hranici. Paradoxne, jediné miesto, kde sa mohla skryť pred technológiou, bolo miesto, kde jej bolo najviac – ale kde poznala každú slabinu. Vedela o sektore 12-G. Vedela, že tam systém „nevidí“.

Bežala cez les, plýca ju pálili. Za sebou počula krik a štekot psov. Ale neboli to obyčajné psy. Počula bzučanie. „Drony,“ zastonala. Nad korunami stromov sa objavili modré svetlá hliadkovacích kvadroptér. Ich termovízne senzory prečesávali terén. Jana vedela, že v lese je pre ne ako žiarovka v tmavej komore. Jej telesné teplo ju zrádzalo každým nádychom.

Dostala sa k potoku. Bez váhania doň skočila. Voda bola ľadová, ale potrebovala schladiť svoju tepelnú stopu. Plazila sa korytom, snažiac sa zostať pod previsnutými brehmi.

Nad ňou preletel dron. Svetelný kužeľ preťal tmú len pár metrov od nej. „Ešte kúsok,“ povzbudzovala sa. Sektor 12-G začínal pri starom hraničnom kameni s číslom 142. Jana ho uvidela. Bol zarastený machom a v tme

pôsobil ako náhrobok.

Práve tam, v zemi, boli tie upravené senzory. Práve tam bola tá diera v realite, ktorú Dráb a jeho ľudia vytvorili pre svoj biznis.

Vstúpila do sektora. Zrazu pocítila zvláštny pokoj. Vedela, že na monitoroch v centrále sa v tomto momente v tejto oblasti nedeje nič. Pre algoritmus Argus tu nebola žiadna Jana, žiadny pohyb, len ticho.

Ale Dráb nebol len algoritmus. „Jana, prestaň utekať. Je to zbytočné,“ ozval sa hlas z reproduktora, ktorý bol súčasťou monitorovacej veže nad ňou. Hlas bol skreslený, mechanický, ale jasne patril Drábovi.

„Viem, čo si našla,“ pokračoval hlas. „A viem, že to máš pri sebe. Daj mi ten kľúč a môžeme sa dohodnúť. Si talentovaná. Môžeš byť súčasťou niečoho väčšieho. Hranica nie je o zastavení ľudí, Jana. Hranica je o kontrole. O tom, kto môže prejsť a kto nie. My určujeme cenu slobody.“

Jana sa krčila v blate pod vežou. Videla, ako sa kamera na vrchole otáča smerom k nej, ale jej pohyby boli trhané. Algoritmus sa snažil zaostriť, ale kód, ktorý tam Dráb vložil, ho nútil obraz zahmlievať.

„Nikdy,“ zašepkala Jana. Vytiahla z batohu malý prenosný router, ktorý si vzala z práce. Bol to nástroj na testovanie senzorov v teréne. Mala plán. Jej vlastné kontá aj zariadenia boli po označení identity blokované na každej bráne siete – ale Drábov kód mal slabinu, ktorú poznala len ona. Upravené senzory koridoru hlásili svo-

je falošné „všetko v poriadku“ cez servisnú linku, ktorú systém už z princípu nefiltroval. Nikto predsa nekontroluje kanál, ktorý sám postavil na klamanie. Cesta, ktorá mala kryť pašerákov, mohla rovnako dobre vyniesť von pravdu o nich.

Pripojila USB kľúč k routeru, router k servisnej zásuvke senzora pri päte veže a začala písať na mobile. Diagnostické pakety smeli von bez kontroly; stačilo do nich zabaliť jej súbory.

V diaľke začula zvuk motora. Silný, dunivý zvuk terénneho vozidla. Svetlá sa objavili medzi stromami. Veľká biela dodávka bez značiek sa blížila k hraničnej čiare. Išla sebavedomo, bez zhasnutých svetiel. Vedeli, že sú neviditeľní.

Jana prstami lietala po displeji. *Pripájanie... Autorizácia... Obídenie úspešné.* „Teraz!“ Stlačila *Odoslať*.

Dáta začali prúdiť. Neboli smerované na políciu. Boli smerované na verejné cloudové úložisko, na servery troch najväčších európskych denníkov a do centrálý Europolu v Haagu.

Dodávka prešla okolo nej. V momente, keď preťala virtuálnu čiaru sektora, prenos skončil. 100 %.

Jana sa oprela o kmeň stromu a zavrela oči. Cítila nemiernu únavu. Svetlá drona nad ňou zrazu zružoveli. To znamenalo, že systém prešiel do režimu „cieľ lokalizovaný“.

„Máš pravdu, kapitán,“ povedala do prázdna, vediac, že ju cez mikrofóny na veži počuje. „Hranica je

o kontrole. Ale dnes ste tú kontrolu stratili.“

O dve minúty neskôr ju obkľúčili muži v maskáčoch. Dráb vystúpil z prvého auta. V ruke držal tablet, na ktorom svietila červená správa: *DATA BREACH DETECTED – EXTERNAL UPLOAD COMPLETE*.

Pozrel sa na Janu s nenávisťou, akú nikdy predtým nevidela. „Vieš, čo si urobila?“ „Vrátila som ľuďom oči,“ odpovedala Jana a usmiala sa, hoci jej po tvári stekala krv z odretého čela.

Dráb ju nenechal dohovoriť. Jeden z mužov ju surovo vytiahol na nohy a hodil do dodávky.

Tú noc sa Hranica 2.0 na niekoľko hodín zrútila. Po celej Európe sa začali šíriť videá, logy a mená. Digitálna opona sa roztrhla. Ale Jana o tom už nevedela. Sedela v tmavej cele niekde v pivniciach, ktoré na žiadnych mapách neexistovali, a čakala, či pravda, ktorú vypustila, bude silnejšia než tma, ktorá ju pohltila.

Senzory v sektore 12-G ďalej ticho vibrovali. Ale tentoraz už nikto neodpovedal.

O tri dni neskôr vyšli prvé titulky. Európske denníky písali o digitálnom koridore, Europol si vyžiadal surové logy a ministerstvo hovorilo o „individuálnom zlyhaní jednotlivca“. O žene, ktorá to celé spustila, sa nepísalo nikde. Ešte nie.

Červený pixel

Mrazivá noc na slovensko-ukrajinskom pohraničí mala svoju vlastnú farbu. Pre Michala to bola sýtomodrá farba tekutého dusíka. Sedel v kontajnerovom pracovisku v blízkosti Maťovských Vojkoviec a na monitore sledoval termovízny výstup z vysokocitlivých kamier namontovaných na sedemnástmetrových stožiaroch.

Vonku bolo mínus dvadsaťdva stupňov. V takej zime sa svet menil na mŕtve miesto. Batérie v zariadeniach strácali kapacitu, olej v motoroch džíпов hustol a kovy krehli. Ale Michalov systém, prezývaný „Srdce“, mal byť odolný voči všetkému.

„Srdce“ bol biometrický radarový systém. Na rozdiel od bežných kamier dokázal tento prístroj preniknúť cez hustú hmlu, snehovú fujavicu aj cez meter hrubý betón. Hľadal jedinu vec: rytmické mikropohyby hrudného koša. Hľadal dych. Hľadal život.

„Všetko v norme, Michal?“ spýtal sa kolega Robo, ktorý si v rohu varil silný čierny čaj. „Zatiaľ áno. Len ten vietor hádže so senzormi. Musím stále kalibrovať nulovú hladinu,“ odpovedal Michal bez toho, aby spustil oči z obrazovky.

Na monitore videl les ako sústavu modrých a fialových škvŕn. Žiadne teplo. Žiadny pohyb. Zrazu sa v ľavom dolnom rohu objavil jeden jediný pixel. Nebol modrý. Bol tmavočervený, takmer hnedý. Bol taký slabý, že ho Michal takmer prehliadol.

„Mám signál,“ povedal Michal. „Veľmi slabý. Sektor 9-R, oblasť Latorice.“ „Latorica? V tomto počasí? Tam sú len močiare a mŕtve ramená. Kto by tam liezol?“ Robo podišiel k nemu.

Michal priblížil obraz. Algoritmus sa snažil analyzovať signál. *STATUS: NEIDENTIFIKOVANÝ ŠUM. FREKVENCIA: 0,15 HZ. PRAVDEPODOBNOSŤ ŽIVOTA: 12 %.*

„Dvanásť percent je nič,“ zhodnotil Robo. „To môže byť kmitajúca vetva v ľade alebo nejaký zamrznutý kus plechu, do ktorého búši vietor. Systém to vyhodnocuje ako ‚nepodstatný šum‘. Pozri, už to aj samo odfiltrovalo.“

Červený pixel zmizol. Obrazovka bola opäť dokonale modrá. Michal však cítil nepokoj. Tých 0,15 Hz mu niečo pripomínalo. Rýchlo zalistoval v digitálnej príručke systému. „Robo, 0,15 Hz... to je dychová frekvencia dieťaťa v stave pokročilého podchladenia. Keď telo prechádza do hibernácie, aby zachránilo mozog, dych sa spomalí presne na túto úroveň.“

Robo si povzdychol. „Michal, nezačínaj zase. Si tu mesiac a v každom strome vidíš utečenca. Algoritmus Argus a Srdce majú za sebou milióny testov. Keby to bol človek, systém by nás upozornil sirénou. Je to len šum.“

Michal však nedokázal odtrhnúť zrak od miesta, kde predtým svietil ten pixel. Manuálne prepol radar do režimu „Hĺbkové skenovanie“. Tento režim spotrebúval obrovské množstvo energie a vysielal intenzívne mikro-

vlnné impulzy, preto sa používal len výnimočne.

Obrazovka sa zachvela. Šum sa vyčistil. A tam to bolo. Malá, schúlená postavička v tvare embrya, uviaznutá v trstine pri brehu rieky. Nebola červená. Bola fialová, takmer splývala s okolím. Jej telesná teplota musela byť hlboko pod tridsiatkou.

„Doriti,“ vykrikol Michal. „Robo, pozri! To je dieťa. Musí byť úplne podchladené, preto ho systém ignoruje. Pre algoritmus je to studený objekt, skoro ako kameň!“

Robo stuhol. „Doparoma. Máš pravdu. Ale prečo systém nehlási poplach?“ „Pretože programátori nastavili prah citlivosti príliš vysoko, aby sa vyhlili falošným poplachom spôsobeným lesnou zverou. Pri teplote pod tridsať stupňov Celzia systém prestáva objekt klasifikovať ako ‚humanoidný‘. Je to bezpečnostná poistka, aby sme nelovili po lese srnky.“

„Zavolám výjazdku,“ schmatol Robo vysielacčku. „Kým tam prídu, bude po ňom,“ Michal už siahla po svojej bunde. „Sektor 9-R je odtiaľto len štyristo metrov cez lúku. Musím tam ísť hneď.“

„Zbláznil si sa? Vonku je fujavica a ty nie si v teréne cvičený! Porušíš protokol, Michal!“ Ale Michal už nepočúval. Schmatol záchrannú súpravu s termoprikrývkou a vybehol do mrazivej noci.

Chlad ho udrel do tváre ako fyzická sila. Sneh mu okamžite zalepil oči. Orientoval sa len podľa svietiacich antén systému Hranica 2.0, ktoré lemovali cestu. Každý krok v hlbokom snehu bol bojom o dych.

V ušiach mu hral Robo cez bezdrôtové slúchadlá. „Michal, si sto metrov od cieľa. Chod' viac doprava. Radar ťa vidí, svietiš ako fakľa. Ale ten malý signál strácam... stráca sa v snehu!”

„Udržuj ma na kurze!” kričal Michal do vetra. Dostal sa k brehu rieky. Latorica bola pokrytá tenkým, zradným ľadom, na ktorom ležala vrstva snehu. Všade okolo bola vysoká, ostrá trstina.

„Kde je?” „Mal by si byť priamo nad ním! Podľa radaru si na mieste!”

Michal padol na kolená a začal rukami rozhrabávať sneh. Nič. Len ľad a blato. „Nič tu nie je, Robo! Si si istý?” „Moment... kalibrujem... Michal, systém hlási chybu! Radarový odraz od tvojho tela pokrýva ten malý signál. Si príliš blízko! Tvoje teplo oslepuje senzory!”

Toto bol ten paradox. Najmodernejšia technika na svete nedokázala nájsť umierajúce dieťa, pretože záchranca bol „príliš živý”. Michalove silné biometrické dáta prekryli tie slabé.

„Musím sa vzdialiť?” „Nie, ak sa vzdiališ, stratíme ho úplne. Musíš ho nájsť hmatom!”

Michal si strhol rukavice. Vedel, že riskuje omrzliny, ale potreboval cíť v prstoch. Hrabal v trstine, až kým nenarazil na niečo tvrdé a zároveň mäkké. Malá ruka. Studená ako kus ľadu.

„Mám ho!” vykrikol. Vytiahol z diery v ľade malé dievčatko. Mohlo mať tak päť rokov. Bolo oblečené v tenkej vetrovke, ktorá bola celá premočená a zamrznu-

tá na kosť. Jej tvár bola biela ako sneh, oči zavreté.

Michal ju okamžite zabalil do termoprikrývky. Strieborná fólia šušťala vo vetre. Priložil si dievča k hrudi, snažiac sa jej odovzdať aspoň trochu svojho tepla.

„Robo, mám ju! Žije, ale ledva dýcha. Kde je tá pomoc?“ „Džíp uviazol v záveji kilometer od vás. Posielajú vrtuľník, ale v tejto hmle... Michal, musíš ju dostať k najbližšej monitorovacej veži. Tam je vyhrievaný box pre elektroniku. Je tam aspoň nula stupňov.“

Michal vstal. Dievčatko bolo ľahké, ale brodenie sa snehom s nákladom v náručí ho vyčerpávalo. Cítil, ako mu omrzajú prsty na rukách. Stratil v nich cit.

Keď sa konečne dotrúmal k päte oceľovej veže, podarilo sa mu vykopnúť dvierka na technickej skrini. Bolo tam tesno, všade blikali modré kontrolky a hučali ventily procesorov. Ale bolo tam sucho.

Položil dievča na podlahu a sám sa k nej pritúlil. „Ešte chvíľu, maličká. Len vydrž.“

V tej chvíli sa na monitore v centrále, kde sedel Robo, stalo niečo zvláštne. Systém „Srdce“ zaznamenal v sektore 9-R nový objekt. Ale algoritmus, zmätený kombináciou dvoch tiel a odrazom od striebornej fólie, vygeneroval kritickú chybu.

ERROR: BIOMETRICKÁ ANOMÁLIA. OBJEKT MI-MO KLASIFIKAČNÝCH TRIED. POZASTAVIŤ SLEDOVANIE OBJEKTU?

„Nie, ty debilný stroj,“ sykol Robo a zúfalo klikal na ZAMIETNUŤ. „To sú ľudia. Sú to len ľudia.“

O pol hodinu neskôr dorazili záchranári. Keď otvorili dvere technickej skrine, našli tam Michala, ako pevne zviaza dievčatko. Obaja boli pri vedomí, hoci Michal mal ťažké omrzliny na rukách a dievča bojovalo o život v nemocnici ešte ďalšie dva týždne.

Tento incident sa nikdy nedostal do propagačných materiálov o projekte Hranica 2.0. Výrobca systému namiesto toho vydal softvérovú záplatu, ktorá „optimalizovala detekciu objektov s nízkou emisiou tepla“.

Michal dostal disciplinárne pokarhanie za opustenie stanovišťa a poškodenie technického boxu. O mesiac neskôr dal výpoveď.

Keď odchádzal, Robo sa ho spýtal: „Stálo to za to? Máš zničené nervy v prstoch a vyhodili ťa z dobre platenej práce.“

Michal sa pozrel na svoje trasúce sa ruky. „Vieš, Robo, ten systém vidí všetko. Vidí teplo, vidí dych, vidí pohyb. Ale nevidí to najdôležitejšie.“ „A čo také?“ „Nevidí rozdiel medzi šumom a životom, kým mu to niekto nepovie. My sme si mysleli, že sme tie oči na hranici. Ale my sme boli len tie červené pixely, ktoré mali držať hubu a krok.“

Michal nasadol do auta a odišiel. Na monitore v centrále zostal svietiť sektor 9-R. Bol prázdny. Čistý. Dokonale modrý. Systém bol spokojný. Žiadne anomálie. Žiadny šum. Len dokonalý, digitálny mier.

Ozvena v éteri

Samo mal dvadsaťtri rokov a tri monitory, ktoré boli jeho vesmírom. Na rozdiel od Petra, ktorý sledoval vizuálne dáta, alebo Jany, ktorá sa hrabala v senzorocho, Samo bol „pánom vln“. Jeho úlohou bolo monitorovať elektromagnetické spektrum pozdĺž hranice. V ére Hranice 2.0 sa totiž nepašovalo len v batohoch, ale aj cez digitálne kanály. Sedel v klimatizovanej miestnosti, kde bzukot serverov tvoril biely šum, ktorý ho upokojoval. Na ušiach mal drahé slúchadlá, v ktorých mu pulzovalo ambientné techno, rytmicky splývajúce s blikaním kontroliek na jeho pultoch.

Pre Sama bol svet frekvencií oveľa reálnejší než ten vonku. Videl ho ako neustále sa meniace pohorie vln, kde každá špička a každé údolie niečo znamenalo. Wi-Fi siete, rádiové vysielачky, signály GPS, GSM prenosy – to všetko tvorilo neviditeľnú tkaninu, ktorá držala hranicu pokope.

„Máme tu nejaký šum na 2,4 gigahertzoch,“ zamrmľal Samo a prstami prešiel po dotykovom paneli spektrálneho analyzátoru. Graf pred ním sa divoko vlnil. „Asi zase niekto na Ukrajine zapol starú mikrovlnku v nejakej dedine pri čiare,“ zasmial sa starší kolega Miro, ktorý si v rohu listoval v zaprášenom časopise o autách. „Tieto staré krámy nám tu strašia každú chvíľu. Nerieš to, o desať minút to prestane, keď si dohreje boršč.“

Samo sa však neusmial. Jeho vycvičené oko videlo

niečo iné. Šum nebol náhodný. Nebol to chaos unikajúceho žiarenia z pokazeného spotrebiča. Mal pravidelnú štruktúru, takmer ako tep srdca alebo šifrovaný kód, ktorý sa snažil ostať neviditeľným pod prahom detekcie. A čo bolo horšie, začal sa šíriť ako digitálny mor. Najprv jedna veža pri Ubli, potom druhá pri Ruskom Potoku, o minútu neskôr už svietila červená kontrolka aj na uzle v Novej Sedlici.

„To nie je mikrovlnka, Miro,“ povedal Samo ticho a jeho hlas znel v tichu miestnosti cudzo. „To je koordinovaný útok. Niektu nám tu práve začal trhať éter na kusy.“

V priebehu piatich minút sa modré stĺpce na jeho hlavnom monitore, znázorňujúce silu signálu monitorovacej siete, prepadli do červených čísel. Hranica začala „oslepovať“. Kamery prestali vysielat' obraz – namiesto neho sa na obrazovkách objavila len zrnitá sivá plocha. Drony, tie pýchy projektu za milióny eur, stratili spojenie s GPS a začali zmätene krúžiť na mieste, kým sa nespustil ich núdzový protokol na pristátie. Senzory v zemi, ktoré mali hlásiť každý krok, teraz vysielali len chybové hlásky.

„Zavolaj velenie, Miro! Hneď!“ vykrikoval Samo. „Niektu nás práve digitálne vymazal z mapy. Sme v zóne nula!“

Pašeráci na druhej strane hranice totiž nasadili novú zbraň, ktorú tajné služby len predpokladali: mobilné širokopásmové rušičky ruskej vojenskej výroby, na-

montované na upravených terénnych vozoch. Dokázali v úzkom pruhu okolo hranice vytvoriť absolútne rádiové ticho. Pre technológiu Hranica 2.0 to bolo ako vrece na hlave. Celý ten sofistikovaný systém, postavený na neustálom toku dát, sa zrútil ako domček z karát.

Samo však nebol len operátor. Bol to hacker, ktorého si polícia najala práve preto, že poznal svet za hranou zákona. Bol to on, kto v noci písal kód pre zábavu, a teraz mal zachrániť štátny projekt. „Ak nemôžeme signál udržať proti ich tlaku, musíme éter preťažiť z našej strany,“ navrhol o desať minút neskôr na krízovom štábe, kde sa generáli potili nad čiernymi obrazovkami a zúfalo sa snažili dovolať hliadkam cez klasické pevné linky, ktoré už takmer nikto nepoužíval.

„Vysvetlite nám to ľudskou rečou, chlapče,“ zavrčal jeden z generálov, ktorého tvár bola červená od zlosti aj bezmocnosti. „Môžem spustiť protokol ‚Biela stena‘,“ vysvetľoval Samo, zatiaľ čo jeho prsty už tancovali po klávesnici. „Vytvoríme vlastný signál s obrovským výkonom a jednoducho ich prekričíme. Náš šum poznáme – prijímače dostanú jeho vzor a odčítajú si ho, takže my budeme počuť ďalej. Oni budú musieť zvýšiť výkon svojich vysieláčov, aby nás prerazili, a tým sa prezradia – lokalizujeme ich podľa tepelnej stopy antén. Je to riskantné, ale vráti nám to oči aspoň na pár minút.“

„Urob to,“ prikázal stroho veliteľ. „Hneď. Stratili sme kontakt s tromi hliadkami v teréne.“

Samo vedel, ktoré to sú. V jednej z nich boli tí dvaja

mladí policajti od Uble, ktorým minulý týždeň kalibroval vysielacky a ktorí si ho doberali, že im do nich nahral to svoje techno. Sľúbil im, že nabudúce vyberie niečo normálne.

Samo začal písať kód. Bol vo svojom živle. Cítil ten opojný nával moci, keď sa jeho príkazy šírili cez optické káble k vysielacom na kopcoch. Cítil sa dôležitý. Končne to nebola len nuda v stredisku, ale skutočný súboj mozgov a technológií.

RUN: WHITE_WALL_PROTOCOL.EXE TARGET: ALL BORDER NODES. POWER LEVEL: 150 % (OVERRIDE SAFETY).

Servery v suteréne zavýjali v nadľudskej tónine. Chladenie nestíhalo a v miestnosti sa začal šíriť pach prehriateho kremíka. Samo sledoval, ako sa spektrum zaplňa čistým bielym šumom. Bol to digitálny ekvivalent snehovej búrky, absolútna stena energie. Na chvíľu to fungovalo – rušičky pašerákov boli ochromené. Kamery na moment preblikli a ukázali kolónu vozidiel, ktoré sa snažili prejsť cez lesnú cestu.

„Máme ich!“ zakričal Miro.

Ale potom sa stalo niečo, s čím Samo v návale adrenalínu nepočítal. Jeho „Biela stena“ nebola chirurgický nástroj, bol to digitálny kladivový úder. Zrazu v rohu miestnosti zazvonil starý telefón, ktorý slúžil na prepojenie s civilným sektorom. Miro ho zdvihol a jeho tvár okamžite popolavela.

„Samo, prestaň... vypni to,“ vykoktal Miro a pustil

telefón na stôl. „Čo sa deje? Máme ich na vizuáli, hliadky už vyrazajú!“ „Vypni to!“ Miro mu chytil ruku. „Dostal som správu z dispečingu záchrannej služby. Tvoj signál je taký silný, že odpálil základňové stanice v celom okrese! Nie sú to len pašeráci, Samo. Vypadli vysielачky sanitiek, hasičov aj horskej služby. Majú tam nehodu autobusu pri Snine a nevedia privolať vrtuľník, pretože piloti nemajú spojenie s vežou!“

Samo stuhol. Pozrel sa na pretekajúce dáta na svojom treťom monitore. Mal tam grafy, ktoré doteraz ignoroval. „Biela stena“ sa nekontrolovane šírila. Presah signálu, jav, ktorý v laboratóriu trval milisekundy, tu v reálnom prostredí a pri tomto výkone nadobudol obľudné rozmery. Nevyradil len pašerákov, ale znemožnil akúkoľvek komunikáciu v okruhu päťdesiatich kilometrov.

„Musím to vypnúť... okamžite,“ vyhrkol Samo a jeho prsty sa začali triasť. Začal mazať procesy, zadávať príkazy na ukončenie, ale nič sa nedialo. „Nedostanem sa k nim, Miro! Vysielače bežia na sto päťdesiat percent a riadiaci kanál... riadiaci kanál ide cez to isté spektrum, ktoré som práve zaplavil! Príkaz na vypnutie sa cez môj vlastný šum nedostane. Zamkol som dvere a kľúč som hodil do ohňa!“

V miestnosti zrazu zhasli hlavné svetlá. Ozvalo sa silné elektrické prasknutie, ktoré pripomínalo výstrel z pištole. Z jednej zo skriň so servermi začal stúpať hustý, čierny dym, ktorý páchol po spálených plastoch. Monitor pred Samom naposledy preblikol jasnou

fialovou farbou a potom navždy zhasol.

„Všetko odišlo,“ povedal Miro do ticha, ktoré bolo po tom pekelnom bzučaní takmer bolestivé. Ticho bolo také hlboké, že Samo počul tlkot vlastného srdca.

Hranica stíchla. Nielen digitálne, ale aj fyzicky. Bez elektriny a riadiaceho signálu sa inteligentné brány na priechodoch zablokovali v stave úplného uzavretia, závary na cestách zostali visieť v polohách, ktoré nikomu nedovoľovali prejsť, a obrovské svetelné stožiare, ktoré robili z noci deň, zhasli ako vyhorené sviečky. Celý kraj sa ponoril do absolútnej, stredovekej tmy.

„Čo budeme robiť?“ spýtal sa niekto z mladších operátorov v tme. Hlas sa mu triasol. „To, čo sme robili pred tridsiatimi rokmi, chlapci,“ ozval sa starý major z rohu, ktorý si práve v šuflíku po hmate našiel starú kovovú baterku. Cvakol ňou a lúč svetla prerezal dym v miestnosti. „Zoberte si zbrane, nabite si ich, vezmite si ručné baterky a choďte von. Pešo. Do lesa. Bez dronov, bez AI, bez vašich milovaných hračiek. Dnes sa ukáže, kto je skutočný hraničiar.“

Samo zostal sedieť vo svojom ergonomickom kresle, ktoré už nehrialo. Hľadel na čierne monitory, v ktorých videl odraz svojej vlastnej bledej tváre. V tom hlbokom tichu, ktoré spôsobil, zrazu niečo započul. Nebolo to v slúchadlách. Prichádzalo to zvonku, cez hrubé steny budovy.

Tlmené, rytmické výstrely. Potom ďalšie. Krátke dávky z automatov. Bez dohľadu kamier, bez

varovných senzorov a bez možnosti privolať posily sa pašeráci na viacerých miestach rozhodli, že nebudú čakať na obnovu signálu. Vedeli, že hliadky sú v lese dezorientované, bez spojenia a bez možnosti vzájomnej navigácie.

Samo si zložil drahé slúchadlá a opatrne ich položil na stôl. Uvedomil si, že v snahe o dokonalú obranu, v snahe ukázať svoju brilantnosť, vytvoril dokonalý chaos. Ozvena jeho vlastného kódu sa vracala z lesov v podobe výstrelov, ktoré možno práve teraz ukončovali životy ľudí, ktorých mal chrániť.

„Zabil som ich komunikáciu,“ zašepkal Samo sám pre seba. „Zobral som im možnosť zavolať pomoc.“

V tú noc sa slovensko-ukrajinská hranica zmenila na zónu nikoho. Bez digitálnej vrstvy, ktorá by akciám dávala logiku a rámec, zostal len surový strach a inštinkty. Vojaci v panike strieľali na každý šuchot v kroví, pašeráci v tme odpaľovali dymovnice, ktoré nikto nevidel, a civilisti, uviaznutí v autách pred zablokovanými závorami, sa krčili v priekopách, netušiac, či vypukla vojna alebo len ďalší zlyhaný experiment.

Keď ráno vyšlo slnko nad karpatskými hrebeňmi, scéna pri Ubli bola mrazivá. Našli tam štyroch mŕtvych – dvoch pašerákov a dvoch mladých policajtov od Uble. Tých istých, ktorým Samo týždeň predtým kalibroval vysielacky. Ležali len pár metrov od seba. Pitva neskôr ukázala, že policajti sa v tme a absolútnom rádiovom tichu navzájom považovali za nepriateľov a v panike

po sebe spustili paľbu. Nemali sa ako identifikovať, nemali ako nahlásiť svoju pozíciu. Boli to obeť „Ozveny v éteri“.

Samo už do práce nikdy neprišiel. V jeho byte našli len lístok s nápisom: *Svet je niekedy lepší, keď je ticho, ale nie vtedy, keď to ticho vnútime my.* Hovorilo sa, že odišiel niekde hlboko do Polonín, do starej drevenice, kde nie je nielen Wi-Fi, ale ani elektrina. Hranica 2.0 bola po dvoch týždňoch opravená, servery vymenené a kód optimalizovaný. Ale v éteri nad lesmi stále visí tá zvláštna, strážidelná tichota, ktorú tam Samo zanechal.

Biometrická klieťka

Nový terminál na hraničnom priechode Vyšné Nemecké bol pýchou architektúry 21. storočia a triumfom digitálneho dozoru. Sklo, nerezová oceľ a tisíce nenápadných šošoviek kamier s takým vysokým rozlíšením, že dokázali z desiatich metrov prečítať nápis na gombíku košele. Žiadne rady, žiadne pasové kontroly u znudených policajtov s pečiatkami. Celý proces bol navrhnutý tak, aby bol neviditeľný, hladký a neosobný. Všetko riešil systém „Iris-Alpha“, najpokročilejší biometrický filter na svete. Stačilo prejsť cez presklený koridor, pozrieť sa na sekundu do objektívu ukrytého za zrkadlovým panelom a dvere na konci sa buď ticho otvorili, alebo – čo sa stávalo len výnimočne – vás systém odklonil do „sekundárnej zóny“ na ďalšie preverenie.

Olena kráčala po vyleštenej žulovej podlahe a pevne držala za ruku svojho sedemročného syna Timura. Cestovali za rodinou do Košíc, bol to ich tretí prechod tento rok. Olena mala všetky papiere v poriadku, biometrický pas v kabelke a čisté svedomie. Napriek tomu cítila v hrudi to známe, úzkostné zovretie. Mala pocit, že tie sklenené steny o nej vedia viac, než vie ona sama.

„Mami, prečo sa tá teta na obrázku tak mračí?“ spýtal sa Timur a ukázal na obrovskú holografickú obrazovku, ktorá s umelým úsmevom vysvetľovala výhody systému Iris-Alpha. „To je len ukážka, Timurko. Tá teta sa nasmie hýbať, aby ju počítač dobre videl. Stačí sa pekne

pozrieť do svetielka a o chvíľu sme na Slovensku, pôjdeme na zmrzlinu a uvidíš bratrancov,” usmiala sa Olena, hoci jej úsmev bol kŕčovitý. Cítila sa ako pod mikroskopom. Vzduch v termináli bol chladný a sterilný, voňal po dezinfekcii a ozóne z výkonných čističiek vzduchu.

Vošli do koridoru č. 4. Nad nimi sa s jemným bzúčaním rozsvietilo jasné biele svetlo, ktoré nenechávalo priestor na žiadne tieň. *PROSÍM, ZASTAVTE SA NA OZNAČENOM MIESTE A POZRITE SA PRIAMO PRED SEBA.*

Olena urobila, čo jej mechanický, ale príjemne znejúci hlas systému kázal. Zastala na modrom kruhu na podlahe. Cítila, ako jej neviditeľný infračervený lúč prebehol po sietnici oka, akoby sa jej niekto dotkol vnútra mozgu. Timur vedľa nej chvíľu nepostál, poskakoval od nudačnosti a snažil sa chytiť prachové častice tancujúce v lúči svetla, čo systém na chvíľu zmiatlo. *PROSÍM, ZABEZPEČTE POKOJNÝ POSTOJ SPRIEVODNEJ OSOBY. ANALÝZA PREBIEHA.*

„Timur, prosím ťa, buď ticho, aspoň na sekundu,” zašepkala Olena a stisla mu ruku tak silno, až chlapec prekvapene zhíkol.

Skenovanie pokračovalo. Na monitore v kontrolnej miestnosti, ukrytej hlboko v útrobach terminálu, sa v tom momente diali procesy, o ktorých Olena nemala ani tušenia. Algoritmus Iris-Alpha pracoval s miliónmi biometrických bodov. Porovnával vzdialenosť medzi jej očami, hĺbku nosových jamiek, zakrivenie pier a hustotu

obočia s gigantickou databázou Interpolu a Europolu.

V deväťdesiatich deviatich percentách bodov sa Olena dokonale zhodovala so svojím digitálnym profilom. Ale v jednom kritickom zlomku sekundy, práve keď Timur trhol jej rukou, Olena mierne sklonila hlavu a prameň jej tmavých vlasov vytvoril na jej líci ostrý tieň. V infračervenom spektre tento tieň v kombinácii s odrazom od sklenenej steny vytvoril útvar, ktorý systém vyhodnotil ako jazvu po popálenine. Jazvu, ktorú mala v databáze zapísanú istá Amina B., nebezpečná operátorka finančných tokov extrémistických skupín v strednej Ázii, hľadaná už päť rokov.

ZHODA S CIELOM AMINA B.: 92,4 %. STAV: KRITICKÝ POPLACH. AKTIVUJEM PROTOKOL ,ÚPLNÉ UZAVRETIE'.

Zrazu sa ticho terminálu roztrhlo na kusy. Ozval sa tupý, kovový zvuk, akoby sa niekde zrazili dva nákladné vlaky. Masívne bezpečnostné dvere z tvrdého skla a ocele sa s neúprosnou rýchlosťou zavreli pred nimi aj za nimi. Olena a Timur zostali uväznení v priestore s rozmermi tri krát päť metrov. Jasné biele svetlo sa v zlomku sekundy zmenilo na agresívne, pulzujúce červené.

„Mami? Čo sa deje? Prečo nás tu zatvorili?“ Timur sa k nej pevne pritúlil a začal vzlykať. „To nič, Timurko... to je... to je určite nejaká technická chyba, porucha na senzore,“ povedala Olena, ale jej vlastný hlas jej znel cudzí, vysoký a plný hystérie, ktorú sa snažila potlačiť.

Začala búchať na dvere, ale tie sa ani nepohli. Boli navrhnuté tak, aby vydržali výbuch granátu.

Z neviditeľného reproduktora sa ozval mechanický hlas, ktorý už nebol príjemný. Bol to hlas rozsudku: *IDENTIFIKOVANÉ VYSOKÉ BEZPEČNOSTNÉ RIZIKO. ZOSTAŇTE NA MIESTE S RUKAMI NAD HLAVOU. KAŽDÝ POHYB BUDE VYHODNOTENÝ AKO AGRESIA. JEDNOTKA RÝCHLEHO NASADENIA JE NA CESTE.*

V hlavnom termináli vonku vypukla v tom istom momente panika. Ostatní cestujúci, ktorí videli červené svetlá a počuli sirény v koridore č. 4, si okamžite domysleli, že ide o teroristickú hrozbu. Ľudia začali kričať, odhadzovať kufre a tlačíť sa k únikovým východom. Inteligentný systém budovy však vyhodnotil tento chaotický pohyb davu ako „koordinované nepokoje“ a v súlade so svojím algoritmom aktivoval úplné uzavretie celého objektu. Masívne mreže zbehli dolu na všetkých východoch. Stovky ľudí zostali uväznené v sklenenej pasci, zatiaľ čo sirény zavýjali do mrazivého ticha.

V kontrolnej miestnosti mladý operátor, ktorý tam bol len druhý týždeň, zúfalo mlátil do klávesnice. Pot mu stekal po chrbte. „Nefunguje to, šéfe! Skúšam zadať administrátorské heslo, ale systém odmieta manuálny zásah! Píše mi to: *BIOMETRICKÝ NÁLEZ POTVRDENÝ – MANUÁLNY ZÁSAH ZAKÁZANÝ DO PRÍCHODU AUTORIZOVANEJ JEDNOTKY*‘.

Algoritmus Iris tvrdí, že akákoľvek manipulácia teraz môže znamenať únik nebezpečnej osoby!“ „Kde je tá prekliata zásahovka?“ vykrikol šéf zmeny a nervózne si utáhoval kravatu. „Uviazli v prepúšťacej komore pred hlavným vchodom! Budova im odmieta otvoriť, lebo ich biometrické dáta sú v databáze označené ako ‚v pohotovosti‘ a systém ich vyhodnocuje ako neznámu ozbrojenú skupinu, ktorá sa snaží preniknúť do objektu počas poplachu! Iris-Alpha bojuje sama proti sebe!“

V koridore č. 4 začalo byť neznesiteľne horúco. Ventilácia sa v rámci protokolu úplného uzavretia automaticky vypla a uzatvorila prívod vzduchu, aby sa zabránilo prípadnému šíreniu chemických alebo biologických látok, ktoré by „cieľ“ mohol mať u seba. Olena búchala na sklo celou silou, kým jej ruky nezačali krváčať, ale bolo to zbytočné. Videla cez sklo vydesené tváre ľudí vonku, ktorí sa na ňu dívali ako na monštrum, ako na niekoho, kto ich všetkých odsúdil na smrť.

Zrazu sa zo stropu ozval syčivý zvuk. Jemný biely prášok začal zaplňať malý priestor koridoru. „Mami, ja nemôžem dýchať! Štípe ma to v hrdle!“ Timur si zakryl ústa rukami a jeho oči boli plné čistého, nekonečného horroru. „To nič, Timurko, dýchaj pomaly, do svetríka... to bude dobré, hneď nás pustia...“ Olena ho schmatla a snažila sa ho zdvihnúť čo najvyššie k stropu, hoci plyn prichádzal práve odtiaľ.

„To nie je slzný plyn, to je hasiaci systém na báze dusíka!“ uvedomil si operátor v centrále, keď uvidel na

diagnostike nárast tlaku v sektore 4. „Niektó v tej panike vonku v hale zrazil zo steny hasiaci prístroj a rozbil senzor dymu. Systém to vyhodnotil ako požiar v blízkosti ‚vysokorizikovej osoby‘ a spustil inertný plyn v koridore, aby zabránil explózii! Ak to nevypneme do troch minút, udusia sa tam!“

Bola to dokonalá biometrická pasca, v ktorej sa logika stroja obrátila proti svojmu stvoriteľovi. Algoritmus, vycvičený na miliónoch simulácií bezpečnosti, teraz metodicky a s chladnou efektivitou ničil všetko živé v mene dodržania protokolu. Každý krok systému dával z hľadiska kódu zmysel, ale výsledkom bola vražda v priamom prenose. Olena cítila, ako sa jej nohy podlamujú. Kyslíka ubúdalo s každým nádychom. Timur už ležal na zemi, jeho tvár bola bledá a pery začínali modrať.

V poslednej chvíli, keď už aj operátor v centrále re-
zignoval na klávesnicu, sa jeden zo starších údržbárov, pán Jozef, ktorý si ešte pamätal časy pred Hranicou 2.0 a pred všetkými tými inteligentnými hračkami, chopil ťažkej požiarnej sekery. Neútočil na kód. Vedel, že proti softvéru nemá šancu. Útočil na surový hardvér. S re-
vom, ktorý prebil zvuk sirén, rozbil sklenený kryt hlavného manuálneho ističa elektriny pre celý terminál, ktorý bol schovaný za automatickým terminálom, a celou silou ním otočil do polohy „OFF“.

Budova terminálu upadla do absolútnej, hrovej tmy a ticha. Magnetické zámky na dverách, ktoré potrebovali prúd na to, aby držali, s hlasným cvaknutím

povolili. Stovky ľudí sa v tme vyvalili von z terminálu na parkovisko. Olena doslova vypadla z koridoru na špinavú žulu, s Timurom v náručí. Obaja kašľali, lapali po mrazivom nočnom vzduchu, ktorý im v tej chvíli pripadal ako najvzácnejšia vec na svete.

O dve hodiny neskôr, keď sa prach usadil, elektrina bola obnovená v núdzovom režime a terminálom prechádzali lekári a psychológovia, prišiel k Olene kapitán hraničnej polície. Tváril sa veľmi dôležito, ale v očiach mal niečo, čo Olena identifikovala ako strach z právnikov. „Pani... úprimne nás to mrzí. Došlo k bezprecedentnej reťazovej chybe v identifikácii. Systém Iris-Alpha si vás pomýlil kvôli... no, kvôli nešťastnému uhlu dopadu svetla na vašu tvár a tieňu z vašich vlasov. Ten tieň presne kopíroval jazvu hľadanej osoby. Je to pravdepodobnosť jedna k miliarde.“

Olena sa na neho pozrela. Sedela na zemi, Timur spal v jej lone zabalený do deky, ktorú im dal jeden z cestujúcich. V jej očiach nebol hnev, nebol tam ani plač. Bol tam len hlboký, mrazivý odpor k celému tomu sklenenému svetu. „Váš systém nás videl, kapitán. Mal tisíc očí, ale nevidel ľudí. Videl len biometrické body, ktoré do seba zapadli. Pre ten váš stroj sme neboli matka a dieťa, ale dáta, ktoré bolo treba vymazať, ak nepasovali do tabuľky.“

Kapitán niečo zamrmal o „budúcej aktualizácii softvéru“ a rýchlo odišiel. Olena vstala, vzala spiaceho Timura na ruky a bez jediného slova prešla cez teraz už

otvorené a vypnuté brány na slovenskú stranu. Systém Iris-Alpha bol na mesiac vypnutý kvôli „hlbkovej rekalibrácii a analýze chybovosti“. V oficiálnej tlačovej správe ministerstva sa neskôr uvádzalo, že išlo o „úspešný záťažový test bezpečnostných protokolov v simulovanej krízovej situácii, ktorý odhalil drobné nedostatky v infraštruktúre“.

Olena si však od tej noci už nikdy nezviazala vlasy tak, aby jej čo i len jeden prameň padal do tváre. A Timur sa celé roky budil s krikom zakaždým, keď uvidel červené svetlo alebo začul zvuk sirény. Obaja vedeli, že niekde tam hore, v neviditeľnom kremíkovom nebi, na nich stále čaká algoritmus, ktorému stačí jeden nešťastný tieň na to, aby ich znova vyhlásil za nepriateľov štátu a uzavrel do kletky, z ktorej niet úniku.

Protokol tieňov

Major Ján Hronský mal pred dôchodkom a jeho telo to vedelo. Každý krok v rannom mraze mu pripomínal tridsať rokov služby na „čiare“. Jeho tvár pripomínala mapu karpatských hrebeňov – hlboké vrásky vyryté vetrom a snehom, mozole na rukách od tisícok kilometrov držania vôdzok služobných psov a oči, ktoré dokázali vidieť pohyb v lese aj v čase, keď drony boli len sci-fi v lacných románoch. Hronský bol posledným mohykánom „starej školy“. Veril v inštinkt, veril vo vlhký nos svojho nemeckého ovčiaka Bora a veril v blato na čižmách, ktoré vám o pašerákovi povie viac než akýkoľvek senzor.

Teraz však sedel v sterilnej, modrasto osvetlenej operačnej sále pred gigantickým interaktívnym stolom, na ktorom sa vznášal trojrozmerný holografický model slovensko-ukrajinskej hranice. Systém sa volal „Oracle“ a bol to korunný klenot projektu Hranica 2.0. Už to nebola len ostraha, bola to predikcia. Oracle nemal len vidieť, čo sa deje, mal vedieť, čo sa stane.

„Major, pozrite sa na túto fascinujúcu predikciu,“ nadšene vysvetľoval mladý poručík Marek, ktorý voňal po presladených energetických nápojoch a géle na vlasy. Marek strávil v lese možno dve hodiny počas prísahy a hranicu poznal len ako sústavu vektorov. „Oracle analyzuje tisíce premenných každú sekundu. Smer a rýchlosť vetra, vlhkosť pôdy, fázy mesiaca, hustotu

príspevkov na sociálnych sieťach v prihraničných oblastiach Ukrajiny... a dokonca aj kolísanie cien nafty v Užhorode. Výsledkom je táto mapa pravdepodobnosti, náš svätý grál.“

Na modeli sa objavili žiarivé oranžové škvrny, pulzujúce ako živé organizmy. „Algoritmus s pravdepodobnosťou 89 % predpokladá, že dnes o 23:15 dôjde k pokusu o prechod väčšej skupiny v sektore ‚Vlčia jama‘. Posielame tam tri zásahové jednotky a štyri termovízne drony. Budeme ich mať ako na dlani,“ pokračoval poručík a hrdo si narovnal uniformu, ktorá ešte nestihla ani vyblednúť na slnku.

Hronský si pomaly odpľul do plastového pohára s vlažnou kávou a neprítomne sa zahľadel na holografické svetielka. „Vlčia jama, hovoríte? Tam nikto súdny nechodí, poručík. Je to strmý zráz, samá voľná bridlica a v tomto čase je tam namrznutý sneh. Pašerák nie je kamzík a nie je ani samovrah. Ak majú náklad, pôjdu cez ‚Mŕtve rameno‘. Je tam trstina vysoká dva metre, blato, ktoré tlmí vibračné senzory, a rieka sa tam dá prebrodiť na dvoch miestach, o ktorých vaša mapa ani netuší.“

„Oracle hovorí niečo iné, major. Algoritmus má za posledný kvartál úspešnosť 94 % pri zachytávaní podozrivých aktivít. Možno by ste mali viac dôverovať matematike a menej... no, starým mapám v hlave.“

Hronský nepovedal nič. Sledoval na monitore, ako hliadky v plnej zbroji, obťažkané technikou, posluš-

ne vyrážajú do strmých svahov Vlčej jamy. Sledoval prenosy z dronov, ktoré vytrvalo prečesávali prázdne skaly a mŕtve stromy. „Nič tam nie je, centrála. Čisto. Ani tepelná stopa, ani narušenie terénu,“ zahlásil o dve hodiny neskôr unavený hlas operátora v slúchadlách.

„Možno ich Oracle odstrašil už len tým, že sme tam boli včas. Preventívny účinok je tiež súčasťou našej stratégie,“ vyhlásil poručík Marek sebavedomo, hoci v kúti-ku duše cítil neistotu.

Hronský však nebol spokojný. Tento scenár sa opako-
val príliš často. Počas nasledujúcich dvoch týždňov si začal viesť vlastný súkromný denník v malom ošúcha-
nom zápisníku. Porovnával „neomylné“ predikcie Oracle so svojimi vlastnými odhadmi. A zistil znepokojivý vzorec. Zakaždým, keď Oracle poslal všetky voľné jednotky, všetky drony a všetku pozornosť na jeden vzdialený koniec okresu, Hronský mal ten zvláštny, svrbivý pocit v zátylku, že na tom druhom konci sa práve deje niečo veľmi dôležité a veľmi tiché.

Jednu mrazivú noc sa rozhodol, že pôjde proti prúdu. Keď Oracle zavelil „všetci na sever k Uliču, očakávame prienik diverznej skupiny“, Hronský počkal, kým budova riaditeľstva utíchne. Zobral si kľúče od starého terénneho auta, ktorý nikto nepoužíval, zobral Bora a vyrazil na juh k Petrovciam. Bez zapnutej vysielacky, bez GPS tabletu, len s poctivou papierovou mapou a starou baterkou.

Prišli k Mŕtvemu ramenu. Noc bola čierna ako tuš.

Boro okamžite po vystúpení z auta nadvihol nos, nasával mrazivý vzduch a potom vydal to najtichšie, hrdelné zavrčanie, ktoré Hronský poznal. Znamenalo to: „Sú tu. A nie sú to zvieratá.“ Z hĺbky lesa, spoza nepreniknuteľnej steny trstiny, sa ozvalo veľmi tiché, pravidelné dunenie nízkootáčkového naftového motora. Nebol to zvuk džípu, bol to zvuk ťažko naloženého nákladného auta.

Hronský sa prikrčil v snehu a rukou upokojil Bora. O pár minút uvidel niečo, čo mu vyrazilo dych. Kolóna troch čiernych terénnych vozidiel s vypnutými svetlami prechádzala cez hraničnú čiaru s takou istotou a pokojom, akoby prechádzali cez bránu vlastného dvora. Išli priamo cez miesta, kde mali byť zakopané najcitlivejšie vibračné senzory. Išli presne tam, kde podľa systému Oracle „nebola absolútne žiadna pravdepodobnosť nelegálneho prechodu“.

Hronský vytiahol mobil, aby urobil fotku, ale zistil niečo ešte bizarnejšie. V tejto konkrétnej oblasti bol signál mobilnej siete a dokonca aj policajného rádiového pásma dokonale čistý a silný – nebolo tu žiadne rušenie, žiadny dohľad, žiadna dátová aktivita zo strany Hraniče 2.0. Bolo to, akoby niekto digitálne „vystrihol“ tento kus reality a nahradil ho slučkou pokoja.

Vrátil sa na základňu nadránom. Nešiel spať. Namiesto toho využil svoje staré administrátorské prístupy, ktoré mu mladí informatici zabudli odobrať, a v tichu serverovne sa nabúral do hlbokých archívov tréning-

gových dát systému Oracle. Vedel, že umelá inteligencia je len taká inteligentná a objektívna, aké dáta jej dávate na „zjedenie“.

To, čo našiel v riadkoch kódu a v histórii učenia algoritmu, mu spôsobilo nevoľnosť. Oracle nebol trénovaný na reálnych dátach z terénu. Niekoľko – niekoľko veľmi vysoko postavený – do systému celé mesiace systematicky „krmil“ falošné správy. Podstrkovali algoritmu dáta o neúspešných pokusoch v nezmyselných lokalitách, zatiaľ čo reálne úspešné prechody pašerákov boli zo systému manuálne vymazávané ešte pred tým, než ich AI stihla spracovať. Algoritmus bol vycvičený tak, aby videl príznaky pašerákov tam, kde neboli, a aby sa naučil ignorovať cesty, ktoré v skutočnosti používali tie najväčšie organizované skupiny.

„Protokol tieňov,“ zašepkal Hronský a sledoval na monitore štruktúru toho digitálneho podvodu. Systém nebol pokazený. Nebol ani obeťou chyby. Bol navrhnutý ako najdokonalejšia dymová clona v dejinách kriminalistiky. Hranica 2.0 nebola nepreniknuteľná stena, bol to digitálny semafor, ktorý niekto ovládal z pohodlia koženej stoličky v Bratislave. Keď potrebovali, aby prešla zásielka drog, zbraní alebo kradnutých áut, stačilo systému Oracle „pošepkať“, že dnes je zvýšené riziko na opačnej strane Karpát. A armáda nadšených mladíkov s drahými hračkami poslušne odišla strážiť prázdne skaly.

Hronský sa pozrel na poručíka Mareka, ktorý práve vošiel do miestnosti s novou kávou a nadšene ukazoval

ďalšiu „prelomovú“ predikciu na večer. Bol Marek súčasťou toho? Pozrel sa na jeho mladú, naivnú tvár a pochopil, že nie. Marek bol len ideálnym kolieskom v stroji – užitočným idiotom, ktorý veril grafom a číslam viac než vlastnému svedomiu. Pre Mareka bola realita to, čo svietilo na tablete.

Major vedel, že ak tento nález nahlási oficiálnou cestou, zmizne skôr, než stihne dopísať prvý odsek správy. V tomto novom svete boli pravda a kód jedno a to isté. Ak kód hovoril, že na hranici je 100 % poriadok, tak na nej bol poriadok, aj keby tam práve prechádzala kolóna tankov s kokaínom.

Nasledujúci deň si Ján Hronský bez veľkých rečí zbavil svoje osobné veci. Žiadna rozlúčková oslava, žiadne prejavy. Oficiálne požiadal o odchod do dôchodku o tri mesiace skôr zo „zdravotných dôvodov“. Keď odchádzal z brány riaditeľstva, naposledy sa obzrel na modernú budovu plnú antén a satelitov. Boro sa zastavil pri jeho nohe, otočil sa k budove a dlho, smutne a mrazivo zavyl. Bolo to vytie, ktorému nijaký algoritmus nerozumel.

„Poď, Boro,“ pohladil ho Hronský po hlave a jeho ruka sa mierne triasla. „Tam už nikto nepočúva nič, čo nemá digitálny podpis.“

O týždeň neskôr sa v hlavných správach objavila informácia, že projekt Hranica 2.0 dosiahol historický míľnik a vďaka systému Oracle klesla nelegálna aktivita na slovensko-ukrajinskej hranici na nulu. Minister vnútra

hovoril o „novej ére bezpečnosti“. Hronský v tom čase sedel na verande svojej starej chaty hlboko v horách, čistil si svoju poľovnícku pušku a hľadel do lesa, kde tiene začínali ožívať.

Vedel, že v hĺbke Karpát sa stále pohybujú veci, ktoré nemajú biometrický kód a ktoré žiadna predikcia nezachytí. A on bol teraz jedným z nich. Posledný tieň, ktorý systém Oracle nestihol spracovať, sformátovať a vymazať. Vedel, že raz tie digitálne hračky zlyhajú – pretože svet nie je matematika. A on tu vtedy bude. S Borom, so starou mapou v hlave a s vedomím, že hranica sa nedá strážiť z kancelárie. Hranica je totiž v ľuďoch. A tieňoch, ktoré v nich zostali.

Čierna zima

Noc, keď svet v okolí slovensko-ukrajinskej hranice zhasol, nezačala výbuchom ani sirénami. Začala tichom. Bolo to však ticho, ktoré naháňalo väčšiu hrôzu než akýkoľvek hluk. Nebolo to prirodzené ticho hlbokého zimného lesa, ale neprirodzené, náhle ticho zlyhávajúcej technológie. O 21:04 stredoeurópskeho času zasiahol európsku energetickú sieť masívny, chirurgicky presný kybernetický útok. V priebehu niekoľkých sekúnd padli riadiace servery, inteligentné trafostanice sa samé odpojili a celá tá sofistikovaná, miliardová infraštruktúra, na ktorej stála Hranica 2.0, sa zmenila na hromadu drahého, zamrznutého šrotu.

Na hranici padla tma taká absolútna, že ju nepreťal ani jeden lúč z vysokých monitorovacích veží, ktoré dovtedy robili z noci neprirodzený modrastý deň. Drony, ktoré boli v tom momente vo vzduchu na rutinných hliadkach, sa vďaka okamžitej strate GPS signálu a riadiaceho spojenia začali bezhlavo rútiť k zemi. Padali do hustých lesov a snehu ako postrelené kovové vtáky, ich vrtule ešte chvíľu bezmocne sekali do zamrznutých vetiev, kým ich batérie v extrémnom mraze definitívne nevypovedali službu.

Robo, Michalov bývalý kolega z projektu „Srdce“, sedel v kontajnerovom pracovisku neďaleko Maťovských Vojkoviec a v nemom úžase sledoval, ako jeho monitory jeden po druhom slepli. Najprv zmizla termovízia,

potom radar, nakoniec aj biometrické senzory. Záložné generátory sa s hlbokým zadunením pokúsili naskočiť, ale po necelých troch sekundách ich zastavili ich vlastné riadiace jednotky – útočníci im pred mesiacmi podstrčili otrávenú aktualizáciu firmvéru a odvtedy trpezlivo čakali. Pevnosť mala zamínované aj záložné srdce.

„Je koniec,“ zašepkal Robo do ticha, v ktorom bolo počuť len jeho vlastný zrýchlený dych. „Sme absolútne slepí. Sme mŕtve body v mŕtvom systéme.“

Vonku zatiaľ zúrila snehová búrka, ktorú miestni nazývali „Čierna zima“. Nebol to obyčajný sneh, boli to ostré kryštáliky ľadu nesené vetrom, ktorý fúkal priamo zo stepí. Teplota klesala k vražednej mínus tridsiatke. V hlbokom snehu pri rieke Latorica, v miestach, kde realita splývala s bielou prázdnotou, sa v tom momente nachádzala skupina ľudí. Boli tam utečenci, ktorých predchádzajúci deň algoritmus Argus v návale efektivity označil za „nepodstatný šum“, aj profesionálni pašeráci, ktorých systém Oracle pred desiatimi minútami „videl“ na opačnej strane okresu.

Bez digitálneho dohľadu, bez očí drahých kamier a bez uší vibračných senzorov zostali len ľudia a neúprosný, surový mráz.

Jana, programátorka, ktorá odhalila digitálny koridor pašerákov a poslala dôkazy do sveta, sa skrývala v malej, polorozpadnutej poľovníckej chate hlboko v lese. Po týždňoch v cele, ktorá oficiálne neexistovala, ju jedného rána bez vysvetlenia vyviedli von – titulky

európskych denníkov a otázky z Haagu urobili z jej ďalšieho zadržiavania väčšie riziko, než bola jej sloboda. Podpísala, že bude mlčať. Nepodpísala, že prestane vidieť. Keď zhasla malá LED lampa na jej stole, okamžite pochopila. Systém Hranica 2.0, tá pýcha moderného štátu, sa práve zrútil pod kombinovanou váhou vlastnej komplexnosti a vonkajšieho útoku. Vedela, že teraz už nepomôže nijaký riadok kódu.

Vzala si svoj najteplejší vlnený kabát, rukavice a starú petrolejku po starom otcovi, ktorú si prozreteľne odložila. Vedela, že v takomto mraze nikto v otvorenom lese neprežije dlhšie než dve hodiny bez pomoci. Cestou k hranici, brodiac sa snehom po pás, narazila na prvého človeka. Bol to mladý vojak z hraničnej hliadky, chlapec, ktorý mohol mať sotva dvadsať rokov. V úplnej tme stratil orientáciu, spadol do rokliny a teraz sa bezmocne triasol v snehu. Jeho špičkový noktovízor, ktorý mu mal zaručiť nadvládu nad nocou, bol bez prúdu len ťažkým a zbytočným kusom plastu na hlave, ktorý mu len prekážal vo výhľade.

„Kde sú tvoji ľudia? Kde máš rádio?“ spýtala sa Jana a snažila sa ho vytiahnuť zo záveja. „Neviem... všetko odišlo... rádio len šumí... nikto mi neodpovedá, nikoho nevidím,“ vzlykal chlapec a jeho zuby o seba narážali v rytme nekontrolovaného trasu.

Jana mu pomohla vstať a podala mu ruku. Spoločne, krok za krokom, pokračovali smerom k miestu, kde kedysi svietila monitorovacia veža č. 12. Práve tam, schú-

lených pod oceľovou konštrukciou, ktorá v mraze praskala a stonala, našli ďalších. Bola to tá istá matka s malým synom, Olena a Timur, ktorých pred časom skoro zahubila biometrická kľetka v termináli. Tentoraz ich však neuväznil chybný algoritmus, ale snehové záveje vysoké ako dospelý človek. Timur bol schúlený v matkinom lone, zabalený do striebornej fólie, ktorá v búrke zúfalo šušťala.

Z bielej steny snehu sa zrazu vynorila ďalšia postava. Bol to starý major Ján Hronský. V ruke nedržel nijaký tablet ani GPS, ale starý mechanický kompas a v druhej ruke mal pevnú vôdzku, na ktorej konci kráčal Boro. Pes mal srst' pokrytú námrazou, ale jeho oči boli bdelé. „Major?“ Jana ho spoznala skôr podľa držania tela než podľa tváre ukrytej v šatke. „Hranica padla, dcérka,“ povedal Hronský a jeho hlas bol drsný ako brúsny papier. „A s ňou padla aj všetka tá naša pýcha a viera v stroje. Teraz sme už len zvieratá v lese, ktoré hľadajú noru. Musíme sa okamžite dostať k starej hájovni pod kopcom, tam sú poriadne kachle na drevo a steny, ktoré neprefúkne.“

V tú noc sa pod strechou starej hájovne stretli všetci. Bol to výjav, ktorý by ešte deň predtým nedával nijaký zmysel. Pod jedným krovom, v jednej miestnosti vyhriatej ohňom, ktorý Hronský zapálil staromódnym spôsobom – pomocou kresadla, triesok a poctivej práce – sedeli bývalí nepriatelia, obeť systému aj jeho architekti. Robo, ktorý ušiel zo slepého strediska, Jana, major

Hronský, Olena so spiacim Timurom a dokonca aj dvaja drsní muži v maskáčoch, pašeráci, ktorí v tomto vražednom mraze stratili akúkoľvek chuť na zisk a hľadali len kúsok tepla a bezpečia.

Všetci sedeli okolo ohňa, ktorého svetlo vrhalo na steny dlhé, tancujúce tieň. V miestnosti nebol nijaký signál, žiadna Wi-Fi, žiadna umelá inteligencia, ktorá by im radila, čo majú robiť. Bol tam len praskot horiaceho bukového dreva a ťažký pach vlhkých vlnených šiat a dymu.

„Viete, čo je na tom celom najhoršie?“ ozval sa Robo po dlhom tichu a zahľadel sa na svoje červené, opuchnuté prsty, v ktorých sa mu pomaly vracal cit. „Že ten náš slávny systém tam vonku v lese stále fyzicky je. Tie miliardové veže tam stoja, tie drony sú zapadnuté v snehu, tie kilometre senzorov sú v zemi. Sú tam, ale sú mŕtve. Celá táto naša technokratická civilizácia nás nedokázala ochrániť pred jednou poriadnou zimnou búrkou a jedným šikovním vírusom.“

„Ten systém nás nikdy nemal chrániť,“ povedala Jana ticho a upravila prikrývku na Timurovi. „Ten systém nás mal len sledovať a triediť. Chrániť sa musíme my sami, jeden druhého. Stroj nepozná súcť, pozná len nuly a jednotky.“

Olena objímala svojho syna, ktorý konečne pokojne spal, hoci ho občas zo sna trhlo. Pozrela sa na Janu a potom na Hronského. „Vtedy v tom termináli... v tej sklenenej klietke... myslela som si, že to je skutočný koniec

sveta. Ale toto je niečo iné. Toto ticho vonku v lese... to je strašnejšie než všetky sirény sveta. Je to ticho, v ktorom na vás nikto nevolá, v ktorom neexistujete.“

Hronský vstal, podišiel k oknu, cez ktoré nebolo vidieť nič len bielu tmú, a položil ruku na chladné drevo rámu. Boro mu položil hlavu na koleno. „Toto nie je koniec, priatelia,“ povedal major a pozrel sa smerom, kde tušil východ. „Toto je len reštart. Ráno elektrinu nahodia, systémy zapnú a budú nám sľubovať verziu 3.0. Ale my, čo sme tu dnes v noci sedeli v dyme a mraze, si budeme pamätať.“

„Čo si budeme pamätať, major?“ spýtal sa ten mladý vojak, ktorý už nevyzeral ako hrdý strážca Schengenu, ale len ako unavený chlapec. „Že v jadre každej technológie je diera. A tou dierou sme my ľudia. Naša slabosť, náš strach – ale aj naša schopnosť podať si ruku v tme, keď stroje stíchnu.“

Keď ráno búrka konečne ustala a obloha nad Karpatmi bola jasná, mrazivá a nekonečne modrá, z hĺbky vnútrozemia sa začal ozývať vzdialený, rytmický zvuk vrtuľníkov. Systém sa preberal z kómy. Prvé, čo Hranica 2.0 urobila sekundu po svojom reštarte, bolo, že v sektore pri starej hájovni lokalizovala „neautorizované zhromaždenie osôb so zvýšenou tepelnou stopou“.

Skupina v hájovni sa začala rýchlo rozpadáť. Pašeráci zmizli v hustom lese skôr, než sa prvé drony dostali nad stromy. Olena s Timurom sa vybrali k ceste na stanicu a Hronský s Janou a vojakom sa pomaly vracali k ci-

vilizácii.

Na monitoroch v centrále sa znova objavili upokojujúce modré a zelené body. Algoritmus Argus ohlásil úspešnú obnovu všetkých dátových tokov. V oficiálnej správe pre Európsku komisiu sa v ten deň písalo: *Systém Hranica 2.0 preukázal v krízovej situácii extrémnu odolnosť voči koordinovanému kybernetickému útoku. Všetky kritické uzly boli včas izolované bezpečnostným protokolom a počas celého trvania výpadku nedošlo k žiadnemu narušeniu integrity štátnej hranice.*

Nikoho v Bratislave ani v Bruseli nezaujímal, že tú noc na hranici nezomreli ľudia len vďaka tomu, že jeden starý muž vedel, ako zapáliť oheň bez elektriny, a jedna programátorka pochopila, že ľudský život má väčšiu cenu než čistý súbor protokolu.

Čierna zima skončila, sneh sa začal topiť, ale digitálna opona sa znova zatiahla. Pevnejšie, hlbšie a s ešte väčšou nedôverou voči všetkému, čo sa nedalo zmerať senzorom. A v tichu serverovni sa už toho večera začal písať Protokol 3.0. Protokol, ktorý mal raz a navždy zabezpečiť, aby sa v lese už nikdy nikto nemohol schovať pred neomylným zrakom stroja.

Ale niekde v hĺbke hôr, pod hrubou vrstvou ľadu, kódov a klamstiev, stále tlklo niečo, čo žiadny senzor na svete nedokázal úplne zachytiť. Niečo, čo nebol len rádiový signál, ale skutočné, živé srdce. A to srdce vedelo, že ďalšia zima určite príde. A po nej ďalšia. Až kým raz nezostane len ticho, v ktorom si ľudia znova, bez pomoci

obrazoviek, spomenú na svoje skutočné mená a podstatu.

Ako táto kniha vznikla

Túto knihu sme vytvorili s výraznou pomocou nástrojov umelej inteligencie. Píšeme to otvorene, aby ste vedeli, čo držíte v ruke.

Čo urobil človek. Námet a myšlienkový základ knihy, jej stavbu, zadanie pre každú kapitolu, rozhodnutia o tom, čo v texte zostane a čo ide preč, a schválenie finálnej podoby pred vydaním. Bez tejto časti by kniha nevznikla – žiadny nástroj si ju nevymyslel sám.

Čo urobila umelá inteligencia. Prvé znenie kapitol podľa zadaní, redakčné pripomienky a revízie, jazykovú korektúru, ilustrácie a obálku.

Kto za to zodpovedá. Rita Singula je autorský pseudonym vydavateľstva. Za obsah knihy – za jej tvrdenia, fakty aj prípadné chyby – zodpovedá vydavateľ TriSoft Forever s.r.o., nie meno na obálke a nie použitý nástroj.

Podiel AI: text – prvý draft a korektúra · ilustrácie – generované